

ANNA KŁOSKOWSKA

Terenowe posiedzenie Komisji Zagospodarowania Lasu Zarządu Głównego PTL

Wprowadzenie

Komisja Zagospodarowania Lasu Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Leśnego przy współpracy Oddziału PTL i RDLP w Katowicach zorganizowała w dniach 4–5.11.1993 r. terenowe posiedzenie Komisji nt. "Zagospodarowanie dużych pożarzysk na przykładzie RDLP w Katowicach".

W części terenowej konferencji 4.11 w nadleśnictwach Olkusz i Rudy Raciborskie wygłoszono referaty na temat powstawania pożarów oraz aktualnych zagadnień hodowlanych na pożarzyskach wymienionych nadleśnictw, a także prezentowano postęp prac w przygotowaniu gleby i odnowieniach. W części kameralnej 5.11.1993 r. w Ośrodku w Jaszowcu wygłoszono 4 referaty, po których nastąpiła dyskusja.

W dyskusji zwrócono uwagę na zagadnienie przygotowania gleby na pożarzyskach z zastosowaniem różnego sprzętu, w tym walce, pługi talerzowe i brony np. brona fińska i czeska. Główną jednak uwagę poświęcono konstrukcji nowych drzewostanów, przy czym więcej kontrowersji niż wprowadzenie modrzewia wzbudziło preferowanie brzozy jako gatunku przedplonowego i docelowego na różnych siedliskach a także pomijanie w składach gatunkowych dębu czerwonego. Podkreślono również celowość wykorzystania odnowień naturalnych sosny. Ogólnie jednak stwierdzono, że w warunkach dużych pożarzysk odstąpienie od obowiązujących składów gatunkowych jest możliwe i celowe z uwagi na brak gotowych rozwiązań w sytuacjach kłeskowych. Mówiono o zmianach w środowisku leśnym jak degradacja gleby, powstania nowej sukcesji grzybów np. przyczepki falistej która może spowodować szkody w odnowieniach gatunków iglastych. Istnieje duże zagrożenie drzewostanów sąsiadujących z pożarzyskami, inwazją szkodników wtórnych (przyplaszczek granatek). Wskazano także na zagrożenia odnowień ze strony zwierzyny kopytnej, zajęcy i drobnych gryzoni.

Na podstawie referatów, prezentowanych obiektów i dyskusji Komisja Wnioskowa w składzie: mgr inż. Bogdan Gieburowski, mgr inż. Bonifacy Hanak i dr inż. Zbigniew Hawryś sformułowała następujące wnioski:

- Przedstawione problemy zagospodarowania wielkich pożarzysk leśnych na terenie Nadleśnictw Olkusz i Rudy Raciborskie (RDLP Katowice) zmuszają do poszukiwania i stosowania niekonwencjonalnych rozwiązań w zakresie hodowli i ochrony lasu.
- W zakresie hodowli lasu za najważniejsze uznaje się możliwie szybkie odnowienie pożarzysk, aby nie dopuścić do silnego zachwaszczenia gleb. Należy zatem wykorzystać wszystkie pojawiające się odnowienia naturalne: brzozy, osiki i sosny zwyczajnej.
- W odnowieniach sztucznych w warunkach oligotroficznych należy faworyzować brzozę brodawkowatą, a w warunkach mezotroficznych modrzewia europejskiego. Docelowe zagospodarowanie lasu, uwzględniające wielogatunkowość upraw, powinno respektować różnicowanie siedliskowe i lokalne proveniencje gatunków drzew.
- Przy uprawie gleby dla odnowień należy pozytywnie ocenić sposoby przygotowania gleby umożliwiające długi okres utrzymania wilgotności gleby.
- W zakresie ochrony lasu należy przewidzieć znaczny wzrost zagrożenia upraw przez owady i patogeny grzybowe a także przez zwierzynę i gryzonie.
- Uzasadnione są podjęte działania na terenie największego pożarzyska (Rudy Raciborskie, Rudzieniec, Kędzierzyn) uwzględniające wykonanie sieci pasów izolacyjnych w projektowanych odnowieniach, w celu ograniczenia możliwości powstania dużego pożaru w przyszłości.
- Proces odbudowy ekosystemów leśnych powinien być objęty stałą osłoną naukową przez IBL i zespoły badawcze wyższych uczelni.

Jednocześnie Komisja przedstawiła do publikacji skróty wygłoszonych referatów:

- Michał Dobrzański — “Warunki powstawania pożarów oraz aktualne zagadnienia hodowlane na pożarzysku w Nadleśnictwie Olkusz”.
- Kazimierz Szabla — “Warunki powstawania i rozwoju pożarów, niektóre działania organizacyjne, oraz aktualne zagadnienia hodowlane i ochronne na pożarzysku w Nadleśnictwie Rudy Raciborskie”.
- Bonifacy Hanak — “Koncepcja hodowlanego zagospodarowania wielkich pożarzysk leśnych na terenie RDLP Katowice”.
- Damian Fraszewski — “Rozwój sosny zwyczajnej na słabych siedliskach borowych zdegradowanych pożarami”.
- Andrzej Gorzelak, Jan Łukaszewicz — “Sadzonki do odnowień w różnych warunkach siedliskowych pożarzyska”.
- Andrzej Gorzelak — “Problematyka ochrony odnowień na obszarach silnie zachwaszczonych pożarzysk”.